

KREŠTĀN

POLITICKE A SPOLOČENSKÉ KATOLICKE NOVINY

VYCHADZAJÚ KAŽDÚ NEDEĽU NA 16 STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok — — — — 2 zl. — kr.
 Na pol roka — — — — 1 „ — „
 Na štvrt roka — — — — „ 60 „

Jednotlivé číslo 4 kr.

Zodpovedný redaktor :

EDVARD SÁNDORFI.

Redakcia a vydavateľstvo : Budapest,
 VIII. ker., Józsefkörút 35.

sem sa majú posielat predplatky, jako i dopisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového malého riadku je 10 kr. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Malý Ježiš vysvetľuje sväté Písmo svojim rodičom.

Fúsia.

Keď dve politické stránky prestanú medzi sebou zvady vystrájať a jednomyselne začnú do jedného vreca dúchať, slovom keď utvoria spoločne jednu novú stránku: takéto dorozumenie sa menujú páni vyslanci že „fúsia“. Meno toto pochádza z latinčiny a značí tolko, ako sliatie; na pr. keď smradlavý špiritus a kúpeľnú vodu zo starých židov slejeme dovedna, bude z týchto dvoch tiež volákasi fúsia, ktorá sa potom ďalej slieva a prelieva cez hrtany pokrstených zaslepencov.

Stalo sa tedy aj medzi našimi páňmi ablegátmi také niečo ako fúsia. Lebo keď Bánffy konečne predsa len prasknúť musel a opustiť aj ministeriálsky stolec, aj svoje verné stádo liberálnych poslucháčov, vtedy ani jeden nebral sa za odchádzajúcim vodcom Bánffym, ani len starý Tisza, lež pekne krásne zostali v službe nového ministrapredseda Szélla, bárs tento bol úhlavným nepriateľom Bánffyho. A nepomýlilo ich ani najmenej, keď sa k nim pridala cele protivná stránka Apponyiho. Uspokojili sa so všetkým: pod Bánffym poslušne popodpisovali návrh zákona Tiszovho, dľa ktorého Bánffy mal bez všetkých zákonov ľubovoľne robiť čo a ako chce, a hneď o pár dní pristali aj na ministerstvo Szélla, ktorý aj Bánffyho, aj Tiszu, aj týmto verných podpisateľov, liberálnych ablegátov prekabáti! a na posmech obrátil.

Ludia si mysleli, že toto je nemožnosť, aby sa takí bývalí protivníci v jedno udržali, a jedni a tí istí páni raz na pravo, a zase d'uhý raz hneď na ľavo ťahali, a mnohým aj mimovoľne prichádzalo na um, že — „politika je predsa len panským huncútstvom.“

Veď ale vidíme, že na svete nič nenie nemožného, lebo bývalí nepriatelia veľmi dobre cítia sa pospolu v blízkosti spoločnej liberálnej kuchyne. No a toto ich spriatelenie sa tak zalúbilo mnohým privržencom Apponyiho aj na okolí, že so dňa na deň slyšať bolo ich chválospevy, s ktorými aj Apponyiho, aj jeho celú stranu obsypali. Len ľudová strana mlčala. A aby ešte viac mlčať musela, zavesili spojení už Apponyisti a liberáli kňazom ľudákom na ústa zátvor, takzvaný kancelparagraf. Dľa tohoto nenie dovoleno kňazovi vysvetľovať s kazateľne

pred voľbami, či je hriech pomáhať s oddaním vota protivníkov cirkve. Za prestúpenie toho zákona nasleduje pokuta, ako obyčajne: stá a stá korún a mesiace žaláru. Nadarmo hlásal Majláth, biskup sedmohradský v zasadnutí magnátov: že cirkev sv. nie od štátu, lež od samého P. Ježiša Krista oprávnená a poslaná je učiť všetky národy, tedy aj voličov o tom, čo týmto k dušnému spaseniu potrebné je. Nič nebolo platné: Kristus a jeho slová sem, Kristus tam, ale zákon sa ukoval, i nazdávali sa, že týmto ľudovej strane zaraz odzvonila.

Tedy dovoleno je ľud s kazateľne vynaučovať, ako má porciu riadne platiť, ako svetskú vrchnosť nakoľko zaslúži ctiť a vážiť, vôbec o všetkom, čo vláde prospesné môže byť, ale upozorniť veriacich na povinnosť kresťanskú: bojovať totiž za práva viery svojej — no toto sa musí príčne trestať, lebo by to mohlo páňom liberálom škodiť.

Robili to oni podľa hesla pekelného už vo sv. Písme označeného: Udri pastiera a rozídu sa ovečky jeho. O tom sme úplne presvedčení, a to z vlastnej zkušenosti, že zákon tento pre páňov liberálov docela ináč vypáli, ako si to oni namierili, lebo aj tých niektorých zaslepencov musí konečne prebudiť k tomu povedomiu, že ak sa len zavčasu nepostavíme oproti židovskému liberálnemu gazdovaniu, dožijeme sa ešte aj toho, že nám odoberú všetky práva náboženstva, a vtedy kliatba potomkov zotročených bude padať na hroby nezdarných synov cirkve svätej.

A radi by sme boli úplne presvedčení aj o tom, že úder zákona kancelového na pastierov ani týmto mnoho škodiť nebude. Veď budeme vidieť. My to za nemožné držíme, aby tam, kde ľud veriaci sám horí duchom za vydobytie slobody náboženstva, aby pastier týchto, výlučne z mozoľov svojeti žijúci nebol v boji na predu svojich.

Isteže každý boj je tvrdý a požaduje nielen slamenný plameň oduševnenosti, lež zmužilú, vytrvanlivú smelosť. Isteže úder vo fajnových rukavičkách nie je tak odporný udretému, ako tento s dokalenou rukou: ale preto ten rukavičkový môže byť sto ráz boľastnejší a škodlivejší, nežli ten s dokalenou rukou. A dnes prá e v takýchto asi pomeroch žijeme. Počestnosť osoby ministra-

predsedu Szélla konečne tak mohla by okúzlif krátkozrakých, že za pekný spôsob jeho kormidla zapomenú na tie bolastné rany, ktoré v dušiach verných kresťanských aj dnes horia, ba dnes o mnoho viac ešte ako prv.

Pozor tedy, drahí bratia moji, aby sme k vôli ľuďom, Pána Ježiša Krista a jeho svätú vieru v hanbe nenechali. Ak vytrváme, očakáva nás krásne, Bohu samému milé víťazstvo: a ktože nechcel by byť účastným víťazstva Kristových zásad?

Pozor, pozor bratia moji dobrí, aby neklesal v nás duch nádejplný, že jedine len pod zástavou ľudovej strany dobyjeme sa práv svojich, a zruíme nadpráva nekresťanov. Trpeť, trpeli sme už veľa, ztratili ztratili groší, pozemkov, bydlísk až hrôza: nemali by sme si tedy zopriet všetky možné sily v statočnom boji ľudovej strany za lepšiu budúcnosť našu? A kto z práce rúk našich má celoročnú výživu: chleba, dreva a všetko: nemá-li byť takýto každý zo srdca od daný strane ľudu, ktorý ho živí? Nech opováži sa úradník štátny nie liberálom byť, veď by mu jeho páni dodali rozumu! A u nás? U nás myslí si rychtár, učiteľ a iní plat svoj od ľudu majúci, že to nie je žiadna nevďačnosť, ba že to ani ináč byť nemôže, keď oni protivia sa väčšine občanov ľudáckych! Tak je to, a nemalo by to tak byť.

Preto ešte raz vravím: pozor!

E. S.

POLITICKE CHÝRY.

Indemnita, čili povolenie zákonom, aby vláda výdavky krajinské aj bez rozpočtu zaokrývať mohla, je už v snemovni prevedená. Takéto povolenie s roka na rok dokazuje sa byť potrebným, ktorej okolnosti to je vždy na príčine, že pre iné rozmanité otázky neuchádza sa času, aby rozpočet celoročný vždy ešte v predošlom roku sa ustálil mohol. Toto vlády dobre napred vidia, a ponevác potrebné výdavky krajinské nemôžu čakať zatiaľ, kým pp. ablegáti rozpočet ustália, preto tedy vláda obyčajne ubezpečí sa, aby aj bez hotového rozpočtu výdavky krajinské zaokrývať mohla. Toto dovolenie žiada od snemu, a takéto žiadal si pre seba aj ministerpredseda Széll, a väčšinou hlasov aj obdržal. Ľudová strana hlasovala **oproti**, a síce ako ľudácky vy-

slanec Mócsy hovoril preto, že terajšej liberálnej vláde nemôže so svojej strany takéto povolenie dávať, lebo ľudová strana chce viac kresťanský spôsob vladárenia. Menovite ale žiada podporovať kresťanských malohospodárov a priemyselníkov, a v tomto ohľade nenalezá u liberálov žiadnej záruky.

Kossuth v mene neodvislej stránky tiež proti povoleniu mluvil. Medziiným spomenul i to, že vojaci maďarskí pri dostavení sa na kontrollovej prehliadke musia nemeckým „hier“-om (tu som) sa hlásiť, a za slovo maďarské bývajú trestaní. Väčšina však ablegátov odhlasovala povolenie indemnity.

V Rakúsku je tichšie, iba v Polnej boly nové nepokoje, kde židom zase povýtľkali okná.

Vojna v Afrike. Chýry o víťazstve ani Angličanov ani Búrov žiadne nejdú. O voľaktorých pračkách píšu síce niektoré noviny, ale z tých telegrammov nič určitého nedá sa vyzrozumieť. Že Búri pevno si stoja, je viac ako pravdepodobné. I to je isté, že Anglia musí náležite zoprieť sa, jestli smelé voje Búrov podmaniť mieni. Vojnu mocnej Anglie oproti malým a slabým Búrom v celej Európe s pozornosťou sprevádzajú, ba dnes tá je už mienka, že vojna táto môže všeobecnú vojnu európejskú zapríčiniť. Pravdepodobne presila Angličanov konečne predsa nielen že zvíťazi v Afrike, ba budú sa Angličania usilovať vyúžitkovať víťazstvo svoje, aby pomaly celú južnú Afriku nakoľko možno pod svoju moc dostať mohli. Že by ale ostatné veľmocnárstva: Rusko, Nemecko, Francúzsko také niečo bez všetkého protestu dopustili, nedá sa myslieť. A protest je hotová príčina vojny.

Ministerstvo vnútorných záležitostí. Od dávna už prorokovalo sa, že úrad tento bývalý Apponyista Horánszky prevezme. Vyslúžili liberáli ale pachoria sa, aby aspoň mladého Štefana Tiszu, syna starého Kolomana Tiszu im na túto hodnosť dopustili. Ministerpredseda teraz v rozpakoch postavený je: urobí-li po vôli jednej stránky, tá druhá istotne nespokojná bude. Preto vyslovil sa, že o zaplnení tohoto ministerstva za dobrý čas ani reč nemôže byť, lebo úrad tento on sebe podrží. Nech je ako chce, ale my len to hovoríme: od Tiszoveov vyslobod' nás Pane!

Z Nitry. Dľa zpráv, ktoré predložené boly dňa 26. októbra stoličnému výboru, má nitrianska stolica vo svojom rozpočte na r. 1900: 344.412 korún výdavkov, a 320.124 korún príjmov, nasledovne deficit 24.288 korún. Ale preto platy stoličných úradníkov majú byť povýšené, a na zaokrýtie tohto výdavku zavesí sa na krky obecnstva zase dvojpercentová daň. Z toho nasleduje, že sa držia v Nitre starodávneho panského hesla: sedliak je huncút, treba s neho aj poslednú kožu sodrať. Nech sa len páči páni Nitriancania liberálčif. Jesto dost liberálnych židov, ti vám odkúpia majetky, keď bude na porciu treba predávať. A cesty, školy, zdravotné poriadky na čo to? Môžete byť povďační, že sa vám postarajú o priestranné židovské krčmy! — Železnica z Topolčian

na Bánovce do Trenčína začne sa už stavať. Predbežne povolenie dostali: Pavel Gutwill na železnicu z Piešťan do Vrbového, a Dionýs Pázmány z Vrbového na Šteruse, Lopašov, Chtelnicu, Dechtice, Naháč a Krupú. Tedy povolenie by bolo, nech sa len páči platiť obciam.

Korunová valuta. Bud. Közlöny uverejňuje nariadenie ministrapredseda Szélla a financministra Lukácsa o povinovatom počítaní na koruny s 1. januárom 1900. V smysle zák. čl. XXXIII. vláda splnomocňuje sa vydať strieborné päťkorunníky a banknóty po 10 korún a uzavreť rozličné smluvy ohľadom štátnych dlhov.

Troji priatelia.

Riadením Božím každý človek má zvláštnych troch priateľov. Z týchto prvého najviac miluje, a sa s ním shovára, ako s najlepším svojim dobrodincom. Druhého tiež kedy-tedy navštívi, ale už tak často nie, ako prvého. Ostatného už len málokedy.

Stalo sa, že človek upadnul do veľkého nešťastia, tak že následkom toho bol povolaný pred najvyššiu súdnu stolicu. So strachom trasúci sa po celom tele, kráčal bojzlive sa obzerajúci, bez hlasu, a od hanby, ktorá sa naňho valila, ani oči svoje nemohol otvoriť. Len tá jediná myšlienka ho ako-tak zadržala, že najlepší jeho priateľ primlúvať by sa mohol zaňho, a zastávať pri tom hroznom súde. Však ale najmilejší a najprednejší priateľ hneď mu chrbát ukiažal, keď ho trúchleho a sužovaného zbadal. Druhý jeho priateľ, ktorého už menej miloval, tento sa predsa poberal s ním k súdu, aby ho mohol zastáť; keď ale priblížili sa ku dverám súdnej stolice, s veľikým strachom a nariekáním opustil priateľa svojho, a vrátil sa domov. Tretí ho priateľa, ktorého najmenej miloval, tohoto už ani neopovážil sa požiadať o zastávanie. Tento však predsa zaujal sa za neho a šiel s ním bok o bok opretý až pred samý súd, a tak láskave, verne a zmužile ho zastával a vymlúval, ako najlepšie mohol že konečne aj najvyšší sudca jeho múdru a spravodlivú reč vyslyšal, a smilostnenie priateľovi udelil. I tak na miesto trestu, ktorému pod robeným byť mal, obsiahnul milosť a pokoj; ba čo viac, sudca vyvolil ho sebe za služobníka svojho.

Takýchto zvláštnych priateľov má jedon každý z pokolenia ľudského. Ten prvý priateľ nemá, ako peniaze, ktoré človek

najviac miluje, a viacej si tieto všima, ako toho najlepšieho priateľa na skutku. Keď človeka ale smúť zachváti, a povolá ho prísny avšak spravodlivý Sudca pred svoju najvyššiu súdnu stolicu, všetky peniaze, všetky majetky ho opúšťajú, a pred Pánom Bohom žiadnu platnosť nemajú, aby ho zastávať a z hriechov vymlúvať mohli. — Ten druhý priateľ, to je pokrevná alebo blízka rodina zomretého. Títo so žalostnou tvárou a slzavými očima vyprevadia ho síce až po jeho tmavý hrob, po bránu takmer večnosti, akoby po tie dvere tej najvyššej súdnej stolice pred ktorú sa zomrelý ubiera, — však ale ďalej títo nemôžu s ním ísť pre hrôzu hrobu a strach, nechajú ho samého ta ísť, a sami vracajú sa žalostne do domu. A kto je ten tretí priateľ človeka, ktorého človek len veľmi málo sebe všima? Je to čnosť života nášho a skutkov našich, s ktorou čnosťou ľudia vôbec primálo priateľa sa. Táto človeka neopustí a pred súdnou stolicou Božou ho zmužile zastáva, lebo ona s človekom až pred trón samého Boha predstúpi, a hriešnika tak výrazne a zmužile zastáva, že na miesto strašneho ortielu uslyší smrteľník tieto radostné slová: vojdi do kráľovstva môjho, a požívaj slávu moju!

Ctení čitatelia Kresťana, ktorého-že priateľa sebe svolíme? Zaište len toho posledného, t. j. čnosť, lebo ona nás bude hájiť v čas potreby a či v deň súdny, aby sme mohli tiež uslyšať tie radostné slová: Služobníci moji, vojďte do kráľovstva môjho a požívajte slávu mú!

Napísal: Ján Smolko.

Soza m milodarov

na kostol Panny Marie na Hore Levočskej.

Podáva: Ján Straka.

Z Ameriky M. Štanclova 2 zl. 50 kr. V. Bednárova 2 zl. 50 kr. Štefan Hlasica 50 kr. z Trenčianskych Teplíc, Katerina Ancinyi 1 zl. z Veľkého Šariša, Jozef Bebko čo sbierku od pútníkov v Malej Vieske 15 zl., z Hrabča Štefan Broda 10 zl., z Tvrdošina Žofia Gešaj 60 kr., z Košíc Ján Štefančík, predstavený ružencového braterstva čo sbierka od pútníkov košicko-levočskej processii 135 zl. Sbíerka dvoch spišských klerikov 150 zl., z Beregsegu František Žemla 2 zl., z Rybian Bartolomej Omelka 50 kr.

(Pokračovanie nasleduje.)

Vražda v Námestove.

Ctení čitatelia „Krestana“ znajú už smutnú túto udalosť. Nejdeme ju obšírno rozprávať, aby sme nebúrili. Dost na tom, že maďarské časopisy okrem „Alkotmány“-u hrobovito mlčia o tejto veci na znak toho, že sa všetky trhajú o vlastenectvo, a kto by o tajných vraždách písal, je suáď bláznom alebo neviem čím, ale vlastencom na žiaden pád nie. V Maďarorságu dokázalo sa to, že takých vlastencov nepotrebujú, ktorí nevedia mlčať . . .

Stalo sa, že chlapca 13-ročného našli zavraždeného. Hrtan podrezaný od ucha až po druhé. Krve v ňom žiadnej. Služka Jakobsohnova svedčí pred žandarmi, že videla židov nad nádobou plnou krve sa modliť. Židovka hovorí že u nich nebol nikto, žid, jej muž priznáva sa, že bol u nich žid neznámy. Najšli uňho aj krvavú manželku. Takto to opisujú Národnie Nov. a Ludové N. Stalo sa to teda 15-ho októbra, krik bolo dosť a nepokoja v obecnstve, ale slávna vrchnosť až 23 ho poslala žandárov na vyš trovanie. Môže byť, že keby to tak židovského chlapca boli zavraždili, že by vrchnosť slávna ešte dlhší čas bola meškala. Ale nehovorme nič, veď nič není úradne dokázano, a dá dobrý Pán Boh, že sa ani nič nedokáže.

Mne ale prichodí všeličo na um. Asiže :

1. jako je to, že takéto tajné vraždy stávajú sa hneď tu, hneď tam, a nebolo pádu aby boli vražedníka chytili?

2 prečo musí byť vždy v týchto pádoch dieťa v nevinnom veku obeťou vraždy, a prečo nesmie ostať v ňom ani kvapka krve?

A ešte mi prichádza na myseľ :

Prečo nás židia mohli pri voľbách súrať, oplúvať a nikto im nič neurobil?

Prečo ani spolky potravné, ani jednotliví krestania nemôžu obsiahnuť licenc na odpredaj liehovín, tabáku, kdežto v tých obciach žid alebo židovka bez všetkej prekážky všetko obdrží?

Prosím nad týmto rozjímať. A komu slza zažiari sa v očiach od rozhorčenosti ducha nad smutnými pomerami nás krestanov, nech zuteká do osamotelych pustatin, kde nikto ho nevidí, lebo ľudia, krestanskí ľudia by ho za blázna d žali. A toto je náš osud: trpeť, mlčať, platiť, majetky predávať, v hlúposti ostávať, krémy a dlhy množiť, deťom intabulácie, veksle a židovské dlhy zanechávať. Po tomto nasleduje Amerika, Rusko, žobranie. Toto už len každý vidí, že tráme sa a ideme strašno dolu vodou; ale spolu držať, obetovať? ani uespomínaj! Náš ľud je po-

nížený sice, ale prečsa krutý a pyšný. Keď len koľko-toľko má ešte čo klásť na zuby, utiahne sa do seba ako slimák: žije pre seba, o druhých nestará sa, a za všeobecné dobro krestanstva, svojich spolubratov, pre pohyby základné ani citu, ani ducha nemá, nie to obetivavosti.

Ľudia, rozjímajte! O jedných 50 rokov nebudete mať nad čím viac rojímať. Bude sa vyprávať: Bol jeden národ, nabožný a pritom židovským krčmám s telom s dušou oddaný. Bol chudobný, pracovitý, bol skromný a jeho pokrm málo delil sa od toho, čo sa volakedy istým domácim zvieratom dávalo. Bol zanedbaný, a ku sebvzdelaniu nemožný, dobrým slovám neprístupný. Dnes pozostatky jeho sú v službách tých najmenších, väčšina rozišla sa s kapsou po svete. Rozjímajte ľudia, zakiaľ je času, rozjímajte!

K r e s t a n .

Nasledovné kalendáre ako jedine katolícke vyšly z tlače :

Sv. Štefanský Kalendár, ročník štvrtý. Je veľmi zaujímavého obsahu s mnohými obrázkami. Kalendár tento slúži ako poučné a zábavné čítanie familii na celý rok. Bájky a rozprávky v ňom nachodíace sa, pri tomže aj zabavujú spolu aj upevňujú vieru, a v spôsobe srozumiteľnom karhajú chyby a hriechy všeobecné. Že nakoľko obľúbilo obecnstvo kalendár tento, dôkazom toho buď jeho s roka na rok vzrastajúce rozšírenie. Aby aj vydavateľstvo povďačným ukáza o sa proti obecnstvu, dalo pre Sv. Štefanský Kalendár umelecky krásnu obálku vyhotoviť. Obálka táto je utešený, v dvanástych farbách predstavujúci sa obraz svätého Štefana, ako on vlast svoju a korunu od pápeža obdržanú Preblahoslavenoj Panne Marii akožto Ochraňkyňi krajiny obetuje. Úfame, že ct. čitatelia Krestana tento kalendár milo prijímú, a rozširovať budú. Cena jedného je: 30 kr., s poštovým doposlaním 35 kr. 10 kusov stojí 2 zl. 60 kr., 20 kusov 5 zl. 40 kusov 9 zl. 60 kr., 100 kusov 22 zl. Pri zásielke peňazí napred poštové útraty nesie tlačiareň.

Veľký Krestanský Kalendár je nápis kalendára druhého. I tento vychádza ako štvrtý ročník, a ct. obecnstvu môže byť z minulých rokov dobre známy. Obidva tieto kalendáre dp. dr. Janda, bývalý redaktor Krestana zostavil, a tiež kalendáre jeho najlepšie spisobné diela ozdobia. Tento druhý kalendár svojou lacnotou pre chudobne šiu triedu obecnstva sa najlepšie hodi. Cena jedného je: 25 kr. 10 kusov 2 zl. 25 kr., 20 kusov 4 zl. 20 kr., 40 kusov 8 zl. 100 kusov 18 zl. Pri zásielke peňazí napred, poštové útraty platí si podobne tlačiareň. Jednotlivé exempláre kalendárov s náhradnou poštovou doberkou ceny poslať nemôžeme, lebo porto poštové samo 25 kr. činí. Do jedného poštového obalu vmestí sa na 20 kalendárov.

Prosíme dôstojné duchovenstvo a ct. čitateľov, kalendáre tieto rozširovať už i pre o, aby sa do rúk krestanov kadejaké židovského ducha kalendáre nedostaly.

Najvýhodnejšie je kalendáre tieto s poštovou poukážkou si poručiť na adresu túto: Szent-Gellért-könyvnyomda, Budapest, Práter-u. 44.

BESEDNICA

Kratochvilné cestovanie Janka Chorlavého po Považskej doline.

Ponevác ja, ako jednoduchý vršiar-dedinčiar ešte som vo svete nebol ďalej od Rašova, kde — ako zlé, závistné jazyky hovoria, čo ja neverím, lebo aj pán dekan mi to povedal, že to není pravda — rozum merajú na metre, tak ako v Šelpiciach zase na litre, a od Keblova, kde majú zase svine kovať; nuž umienil som si obzor mojich zkuseností a vedomostí rozšíriť, abych poznal ľudí, lebo veľ človek len tak znamená niečo dľa svojich peňazi, keď sa aj vo svete obozre a nesedí vždy na peči ako trubyrroh. Lebo človek, ktorý nikdy ďalej nejde od chalupy svojej, najviac len do krčmy, ten potom ani ďaleko nemôže vidieť od svojho krátkeho nosa. A ponevác aj tá móda je, že keď kto cestuje do cudzozemska, na pr. do Lidečka alebo do Veľkých Meziríč na Morave, hneď to aj v novinách opíše a vytrubuje, aby ľudia čítali a obdivovali tú veľkú zkusenosť cestovania, práve ako sliepka s veľkým krikom všetkým vykodkodáka, že vajce zniesla, a vychvaľuje sa na široko-ďaleko so svojim produktom, — nuž aj ja zkusenosť mojej cesty chcem opísať, aby moji kamaráti rešpektovali moju vzdelanosť, ktorú som si na ceste nadobudnul. Mójho brata preto žiaden nerešpektuje, lebo ten vždy sedí doma pri svojich, o ničom nevie ústa otvoríť, len o tom slabom, pre ktoré on toľko mrzutosti má so ženou, ktorá mu ustavične šteká a vyvíja, a keď nemá čo variť, dá mu potom „šlichtu“ do polievky.

Moju, ako páni hovoria, „rund a lustrajzu“ t. j. cestovanie umožnil mi mój švagor, bohatý drotár a sbehlý v širokom svete — o ktorom zlé jazyky vravia, že preto má zlaté hodinky vo vrecku a na rukách viac prsteňov nežli prstov, lebo svojim učňom utrhá zaslúženú mzdu a plat. Čo je vo veci, to ja neviem, na ľudské jazyky človek nemusí všetko dať, to môže byť aj závisť u takých, ktorí si hodinky a prstene poprepíjajú. V Žiline sme si sadli na novootvorenú rajeckú železnicu na Frambore hneď za farskou stodolou, aby sme bližšie mali ku Strážovu. Tu vysadol s nami aj jeden kaplán už v dobrých mužských rokoch, Tešil som sa, lebo som ho znal. Raz mi pomáhal aj kosu kupovať a upozornil ma, ako poznať dobrú kosu; nuž ale či ma on nepoznal, či sa za mňa hanbil, to neviem, radosť moja v hanbe zostala. Žilinský mäsiar Trnka mi povedal, že tento pán kaplán chcel byť na latinských školách v Žiline „precechtorom“, ale premenlivé je počasie jeho chuti. Na radu mójho švagra za moje peniaze sme vysadli do vagóna, lebo sprostý človek duplovaný platí, za seba aj za švagra, a síce do druhej klasy, v ktorej panov prevádzajú, lebo švagor mój všade je známy s pánmi. V Budapešti vždy ide do hotela: „Két pisztolyhoz“ — k dvom pištoľiam, — a vo Viedni: „Zur grosse

Schüssel“ — „k veľkej miso“, kde sa elegantno a lacno je.

Ja som len so strachom vystupoval do vagóna, a preto som sa najprv prežehnal, keď som sa ešte nikdy neviezol na železnici, a človek nevie, kam ho ten ohnivý zavlečie a či pri strečkovaní naposledy aj z kolaje nevyskočí, alebo most na Váhu neprelomí. Na druhej klase sa všetko na nás pozeralo, už či švagra ako pána poznávali, a uz či sa im ľúbila na mne moja celkom novučičká huňka, a pod ňou nový ovčí kozuch, alebo červené remienky na krpcoch, to veru neviem. Posadali sme si, a ja hneď k oknu, na čo niektorí páni po maďarsky suškali. Abych ich nemýlil, zapálil som si na moju zapekačku „maďar királyi“ tabak z frišnej pačky, a vo veľkých karikách som púšťal dym, ako doma pod javorom.

Na to sa obráti ku mne jedna veľkomožná pani so slameným klobúkom a na ňom s veľkým krýdlom zo sojky, a hovorí:

— Počujete, miesto pre sedliakov je na tretej klase, tam si môžete váš smrad fajčiť, tu ale nie, ja kašlem; ináč musíte ísť von.

Ja ako bojzlivý vršiar složil som zapekačku — švagor ale nesložil svoju dlhú cigaru a mne ešte do sprostého dedinčana nadal, že však takáto môže ísť henta medzi baby, kde nefajčia. Na čo pani tá začala krik robiť a protestovať, že ona nie je baba, ako naše sprosté ženy, že je ona učená, cvičená mestská pani a kominárova kišasoňa. Na čo švagor, ktorý už viac kišasoniek videl, hovorí:

— No, veď kominári ľúbia dym, z neho a zo sadze žijú a bohatnú.

— S vami sa nevyprávam, vy grobian a surový človek, odpovedala kominárska slečna.

— No, viete čo, pani kominárka, veď dym patrí do vášho „fachu“, za to nemusíte tak škriekať, ako zelená žaba, keď má pršať.

Kominárka sa sobrala, išla von bližšie ku mašine, snád dľa instinktu, lebo práve začala mašina hustý čierny dym dýchať; mňa toto veru už mrzelo, takej panej tak nadávať, ja by som to veru nevedel ani učiteľke spraviť, ktorú si predsa platíme, a za to by sme jej nadať mohli.

Díval som sa mrzutý von cez okno, tu jeden z tých panákov mi hovorí:

— Hej, počujete, kdeže cestujete?

— Nuž do Madunic, odpovedal som.

— No, to si musíte sem sadnúť do prostriedku, lebo tí, čo do Madunic idú, tuto majú svoje miesto, hovoril panák.

Ja som odišiel od okna v tichosti a sadol som si teda ta, kde si sedávajú tí, čo do Madunic cestujú.

— Ty trubyrroh, hovorí mi švagor, — to ten panák chcel pri okne sedieť, aby mohol von pozeráť, to fa oklamal.

— No, odpusť, švagorko, to som ja nevedel, ja som myslel, že to je statočný človek, ako pán, ktorý

dá radšej dobrú radu a naučenie takému jednoduchému človekovi, ako som ja.

Ostatní páni počali sa maďarsky vyprávať.

Ja som volakedy bol na frajmoku v Máčade učiteľ sa maďarsky, a tak som pánov rozumel. Oni hrešili a hnevali sa na konduktora, prečo púšťa sedliakov na druhú klassu medzi poriadnych ľudí, a že môjmu švagrovi smrdia jeho vysoké juhtovice od fištrónu, a mne zase že hlava od starého masla, huňka od dymu a môj nový kožuch s capinou.

Ja som sa chcel ponížene vyhovárať, ale môj švagor ma s loktom udrel do boka, aby som mlčal, a položil si jednu nohu do výšky, aby lepšie rozvoniavala, a ku mne takto hovorí:

— Ty trulo nezkušený, veď každý nie je pán, čo na druhej klasse cestuje, sú aj medzi nimi, čo vačky vyrezujú a sedliakom, keď idú z jarmoku a nesú v rukáve peniaze za voly, rukávy tieto odrezujú a s peniazmi uprsknú. Daj si len pozor na pudilár.

— No, pekná to vec, myslel som si, keď aj páni kradnú, a nás to len cigán alebo vandrovník. To mi do hlavy nejde, elegantný pán — a kmiň!

— Ty bibas, nepoznáš ľudí. V Pešti policajt práve striehne na elegantných panákov. Čo tam, keď učení zemlu ukradne, to je nič, ale keď taký fajnový panák stotisíc ukradne a vyláme, to je už kunšt.

„Illava, egy percz!“

— Čože je to, švagorko?“

— Nuž, že sa tu len minútku bavíme, tu sú zbojníci v žalároch, boja sa snáď konduktori dlho sa tu baviť.

Pri Illave na stanici stáli dvaja kňazi, jeden vysoký a druhý zase veľmi nízky. Tu jeden z panákov hovorí po maďarsky:

— Nože pozrite hen tie „kňazské cepy“. Hen ten vysoký predal jeden majer a starú pálenicu za mnoho tisíc, to je pán!

— Nuž, hľa, švagorko, a nám to včera Marikovania, čo u Špicera lekvár varia, hovorili, že to cirkevná vrchnosť tomu pánu dekanovi dala odpredať, lebo že v tej pálenici pre Horniakov veľmi zlý „koňak“ francúzsky vyvára. Čo je vo veci, neviem, však sa ho opýtam, keď mu v zime „cvičele“ donesiem.

— Hej, čuješ Janko, hovorí švagor, tomu by bolo včel rukáv odrezal s tými tisícami, ak ich v ňom nosí.

Tu zase počal jeden pán s okuliarami a s plechavou hlavou kňazom nadávať, čo sa nijak nepatrí na takého pána. Nečudoval bych sa, keby to u nás nejaká ožratá sviňa spravila, ale pán!

— Janko, a ty myslíš, že sú nie oplani aj v tých kamgárnových šatách? To ty málo vieš!

— No, však by ho náš prepoštko v nedeľu na kázní vymydľil, keby ho bol počul, a bárs by bol aj notariáš alebo oberferšter!

Tu vyskočí jedna slečinka s veľkou seba-povedomstvou do vagóna, pozre na nás a hovorí po nemecky:

— Pán, v... šik! a... d...
— Pán, v... šik! a... d...
— Pán, v... šik! a... d...

Ja som myslel, že švagra pozdravila, keď chodievala do Viedne, až mi povedal, že veru tu vraj „špatno smrdí“. To ma zamrzelo, zase to len na nás padá.

— Ty blázon, veď je to nie poriadna osoba, to je „hajsula“ z Teplíc. Ty by si hneď každého za pána a paniu držal. Je v kúpeľoch po „sezóne“, nuž ide preč do Pešti.

— Švagorko, čože je to ten „sezón“?

— To je istá čiastka z času, v ktorom sa niečo koná. Na pr. okolo Kataríny, keď sú hodiny v Rosine, začnú bravov zakáľať, to je sezón na bravov, zakiaľ trvá; alebo keď príde drotár zo sveta, pije, dokiaľ čo má, nuž to je jeho sezón: alebo v jaseň má zase exekútor sezón na porcie, a vtedy baby kľajú, teda aj ony majú svoj sezón, rozumel si? Nuž aj tej „hajsule“ prešiel „sezón“, po ktorom snáď aj niektorý sa ešte kuríruje v špitáli a oplakáva ten sezón.

— No, veru lepšie doma zostať. Človek aspoň nepočuje a nevidí toľko špatného a zlého.

Pri jednej väčšej stanici sme sa na pol hodinky zastavili. Švagor zanesol dve ansichtskarty na poštu, jednu z Vrtižeru ináč Valagaharapóczu, a druhú z Milochova čili zo Šarkáňfialja. Tu veľmi mnoho pánov vystúpilo, švagor sa zaradoval, lebo mal medzi nimi mnohých známych od volby ablegátskej, ba aj ablegáta nášho uzrel.

Beží k pánom, ruku podáva, ale ruky pánske strkajú sa do vaškov.

— Ale čože ma už nepoznáte, pán veľkomožný, však sme pred volbou spolu pili, aj sme sa objímali a bozkávali, boli sme ako bratia, keď sme ľudovej strane krky vylamovali a pred volbami im cedulky trhali.

— No, môže byť, ale odpusťte, náhlime sa, máme schôdzku, volby sa blížia, ideme niečo pre ľud robiť, fabriku stavať na papuče. S Bohom!

Tu jeden z nich hovorí, aby sme nerozumeli, v druhej reči:

— Ja neviem, čo si títo dotieraví sedliaci myslia: snáď že sme si rovní.

— Pán veľkomožný ablegát, aj vy ste tu? Ako sa máte? Budú už menšie porcie? A či dostaneme železný most pri Oblazove? A hradskú na Chumec?

— Odpusťte, náhlím sa.

— A kde, snáď tiež k tým papučiarom?

— S Bohom, môj dobrý človek, však sa uvidíme pri volbách!

— Švagor ozelenel, ožlknul a zamrmlal:

— No, však počkaj, však ti ja zavesím na nos tie tvoje papuče!

— Vidiš, švagorko, však som ti to ja vždy hovorieval, že nie je dobre s pánmí čerešne z jednej misy jiesť, lebo oni ti potom kôstky do očí hádžu. Tu máš hľa, s volbami! Nám si nadával, včel si dostal odplatu pánsku!

Sotvaže ohnivý rušeň počal sa s nami hybať, jeden z pánov ukazoval za Váh na jednu dedinu, ktorej farára veľmi vychvaloval ako výtečného liberála, len

vraj má ten „pech“, že keď pri stoličných shromáždeniach počne rečníť, hneď mu kričia éljen, aby sa ho zbavili. Nezadlho sme videli aj jednu cirkevnú komisiu chodiť okolo jedného otrhaného kostola. Dekan a dvaja kňazi obdivovali ten deravý kostol, čo slávny patronát nechcel dať sreparovať. Tu jeden z tých pánov hovorí:

— Musí to byť trhanský patronát, poznať po otrhanom kostole. Presenty ale dávať, to mnohí vedia, to sa im ľúbi, keď kňazi za nimi behajú.

Ja som sa chcel tiež zamiešať, ale ma fumigovali, že vraj „mit akar az a paraszt itt“.

— Švagorko, vieš čo, už sa mi nechce tejto pánskej druhej klasy, prejdime na tretiu medzi našich.

Prešli sme na tretiu klasu. Tu jeden cesnakár, čo aj točky do sudov predáva, začne politisovať a hovorí, že včera bubnovali, že bude voľba ablegátov a že farári nebudú môcť štvrt roka kázeň držať.

Na novomestskej štácii s veľkým krikom a spevom sa hrnul celý huf ožratých rekrútov do vagóna. Jeden ručal, druhý spieval, zas tu hrešili Boha, križ, hrob, kňaza atď., tu ohavné, oplzlé reči tárali, kydali ako svine!

V Maduniciach sme sostúpili.

— No, švagorko môj, aj tu sú svine na tejto tretej klasse, a ešte väčšie, nežli na druhej boli. Ja som sa nič nepoučil na mojej ceste, všade nepravosť, lepšie doma na bačovisku, ja viac lustrajzovať nepôjdem a radšej idem domov peši. — No s Bohom!

Janko Chorľavý,
turista.

Zrkadlo.

Divaj sa bár koľko
Po svete širokom:
Svoju tvár nespatriš
Nijak vlastným okom.
Ale do zrkadla
Keď raz upreš zrak svoj,
Tam sa už uvidíš
Pravda dobre brat môj?
Ej a kebys' vedel,
Ešte v duchu čo je,
Že zrkadlo majú
Aj útroby tvoje!
Zrkadlo osožné,
Osožnejšie sto ráz
Než to, v ktorom svoju
Samoľúbosť kocháš.
Ó, len pozri doňho,
To ti všetko zjaví,
Čo ťa blahým, lebo
Nešťastlivým spraví.
To je to zrkadlo,
Čo ti slasť donáša,
Za dobré a za zlé

Krv do tváre vráza.
Ono je tým prisnym
Sudcom, ktorého si
Každý človek v sebe
Ustavične nosí.

Jestli ho poslúchaš,
Dobre sa ti vodí:
Jak nie, tak hryzenie
Tebe ono plodí! —
A vieš, ktoré toho
Zrkadla meno je?
Nuž milý bratu môj
Poviem ti: — Svedomie.

K.

CHÝRNÍK.

Jeho Veličenstvo kráľ 2. t. m. sišiel do krypty kapucínov a tu sa dlho modlil u rakiev svojich rodičov, kráľovny Alžbety, Rudolfa a arcikniežata Albrechta. — Srbský kráľ Alexander, ktorý cestujúc do Meranu na niekoľko dní zastavil sa vo Viedni, v deň Dušičiek tiež navštívil cisársku hrobku a ovenčil rakev kráľovny Alžbety a korunného princa Rudolfa.

Grécky kráľ vo Viedni. Z Viedne oznamujú so dňa 31. októbra: Juraj, kráľ grécky cestujúc z Paríža stavil sa vo Viedni. Kráľ predsedovi francúzskej republiky Emilovi Loubetovi udelil veľký križ rádu Spasiteľa.

Vyznačenie. Úradný časopis sdeľuje, že jeho veličenstvo kráľ udelil tit. opátovi Belovi Kanovicsovi, farárovi v Jozefovom predmestí v Budapešti rád železnej koruny III. triedy. Kanovics nedávne svätzil 30ročné farárske jubläum a za tento dlhý čas svojho uradovania nadobudnul si tak v cirkevnom ako i vo verejnom živote veľké zásluhy. Boh ho živ!

Dp. Ján Cvinček, bývalý kysucko-novomestský kaplán neskôr administrátor vymenovaný bol dňa 25. ho m. m. za farára do Veľkej Divine. Blahoželáme!

Požiar. V Kopčanoch 4. novembra o pol jednej hodine odpoľudnia vypuknul pri veľkom vetri požiar, ktorý zapríčinil 4600 zl. škody. Toho príčinou boli dva 11roční chlapeci. V jednom humne sa dohadovali že slama nebude horeť; keď sa od 4 zápalok nechytla, jedon hneď doniesol viac zápalok, od ktorých sa nie len slama, ale 5 naplnených stodôl, 5 domov, viac menších budov chytilo. Šťastie, že veľký požiar na kostol tiahnul, ktorý druhú stranu zachránil od nešťastia. Toho roku to je už tretí požiar.

Krajinský sjazd kat. kruhov Uhorska vydržiaval sa v Budínpešti dňa 8. t. m. v miestnosti kat. kruhu peštianskeho. Súčasnilo sa výborníkov kat. kruhov z celého Uhorska vo veľkom počte. Práve v ten deň slávil gróf Ferdinand Zich y svoje 70-te narodeniny.

Oduševnosť bola preveliká. Pojednávalo sa o všeličom: o spisbe kresťansko-katolickej, o podpore robotníckej triedy. Najviac vyznačili sa okrem Zichy-ho Rakovszky, ohnivý tento katolík a ľudák, potom pri spoločnej večeri Hlinka hlásajúc, že navzdor všetkému podozrievaniu hornouhorský ľud drží sa toho až do krvi: tu v tejto drahej vlasti žiť i mrieť je nám nútno. Deň tento víťame ako zorničku istého prebudenia sa ku rozumnému kresťanskému životu. Z biskupov dostanovili sa: Schlauch veľkoveradinský a — viac nikto.

„**Eljen dr. Leuger!**“ Vo Viedni slávilí dohotovenie mestského plynovodu. Bol i bankett a na tomto bankette prehovoril i honvédske plukovník Fülel nasledovne: „Ako predstaviteľ uhorského honvédstva vojenskou krátkosťou chcem povedať niekoľko slov, a to tým viac, že trebárs patrí k honvédom, ale som synom tohoto cisárskeho mesta. Chcem tlumočiť moje city oproti tomuto, Bohom požehnanému mestu a preto volám: nech žije mesto Viedeň a jeho mešťanosta dr. Lueger!“

Nešťastie. Smutný prípad udal sa v Zlatoveciach pri Trenčíne. Mladá pasáčka Katarína Meravá I. pásla kravy; bolo jej však zima, nuž rozložila si na lúke oheň, aby sa pri ňom trochu sohriala. Jako, jako nie, dievča veľmi sa sblížilo k ohňu, následkom čoho chytily sa jej šaty a nešťastná pasáčka utrpela na celom tele také popáleniny, že ju zamdletú odviezli do obecného špitála v Trenčíne, kde jej však už nemohli pomôcť a o krátky čas zomrela.

Živá fakta. Žofia Meškova, kuchárka v jednej kaviarni v Lipt. Sv. Mikuláši chcela na špiritusi čaj variť. Z nepozornosti však chytily sa jej šaty a nešťastná ženská utrpela také popáleniny, že je málo nádeje k vyliečeniu.

Zastrelený pytlák. Z Marikovej (trenčianska stol.) oznamujú: Viacerí hájníci tunajšieho panstva usporiadali väčšiu poľovačku, počas ktorej však zbadali, že im Juraj Jurčí, notórny raubšic z Lazov už postrieľal divočinu a počuli aj ako strieľa. Šli za ním, a keď sa k nemu sblížili na jedno strelenie, hájníci vyzvali Jurčího, aby zastal. Pytlák však neposlúchnul, ba dal sa na útek. V tom jedon z hájnych sňal pušku a strelil za prechádzajúcim, ktorého tak nešťastne trafil do chrbta, že klesnul na zem a vypustil dušu. Zastreleného Jurčího odviezli do obce a proti hájnikom zaviedli trestné vyšetrovanie.

Našli dukáty. Z Karcagu oznamujú: V tunajšom chotári gazda Štefan Tökés vykopal na svojom pozemku 100 kusov starých dukátov. Peniaze pochádzajú zoš estnásteho storočia, z časov po osudnej bitke pri Moháči, a každý kus je tak zachovalý, jako keby len teraz bol vyšiel z mincovne. O cennom náleze mešťanosta úradne uvedomil patričnú vrchnosť.

Pozor na petrolej. Smutný prípad udal sa tieto dni v Jahodníkach na byte Jána Ciklaminiho, robotníka v stoličkovej fabrike v Turčianskom Svätom Mar-

tine. Manželka Ciklaminiho kúpila petrolej ale prv než domov došla, pukla sa jej flaša. Doma potom chcela preliať petrolej do druhej sklenice, pričom trochu petroleja vyteklo jej na zem. Jej dcéra, aby na dlážke neostal flak, zapálila vyliaty petrolej, ale tak neobozretne, že sa i na dlážke postavená sklenica chytila a vybúšila. Bola tam práve na návšteve i sestra Ciklaminiho z Košťian, ktorá chcela udusiť oheň; ale zle pochodila: chytily sa jej šaty a na celom tele utrpela ťažké popáleniny. Chytil sa i nábytok, no oheň — ktorý šľahal už i von oblokom — pošťastilo sa udusiť. Popálená ženská teraz leží ťažko chorá a lekár neprechováva veľkú nádej, že by ju mohol vyliešiť.

Dieťa vrahom. Včera večer v Berzsenyho ulici pobili sa dvaja učnia: Alexander Gulyás a Mikuláš Kertész. Gulyás chytil so zeme jedno ostré poleno a tak uderil Kertésza po hlave, že tento krvou zaľaty bez seba klesnul. Raneného odviezli do Rochusovej nemocnice, kde teraz so smrťou zápasí. Gulyás ušiel a ešte ho nechytíli.

Karty. V Krupanji (Bosna) v jednej kaviarni hrali sa karty, pričom jedon zámožný podujimateľ za krátky čas prehral asi 700 zlatých. V zlej vôli vrátil sa domov. Doma manželka pýtala od neho peniaze. „Nemám, prekartoval som ich!“ znela hnevľivá odpoveď. Žena robila výčitky ľahkomyselnému človeku, ktorý ju na to chytil pod hrdlo a dotiaľ tu hrdusil, pokým nešťastná žena nevyppustila ducha. Vraha chytili.

Chuf rozhoduje. Tá časť obecnstva, ktorú nemala príležitosť poznať na základe vlastnej zkušnosti prednosť kávy sladovej, ešte vždy túto len za takú drží, ako v starom svete známa bola káva z upáleného jačmeňa. Preto všeobecným záujmom slúžime, keď pripomenieme, že dôrobok Kathreinerov skutočne a úplným právom môže sa sladovou kávou nazývať. Tá okolnosť, že podarilo sa k roz extrakt pravdivej kávy príjemnú chuť a vôňu dodať sladovej káve, pôsobila, že sladová káva Kathreinerova takmer vo všetkých štátoch európejských ako každodenná potreba domácnosti uvedená je, súč článkom svetovým prvého rádu. Kathreinerova káva slúži zvlášte čo doplnok k obyčajnej káve, ktorej chuť činí útlejšiu a príjemnejšiu, a odstraňuje škodlivé účinky tejto. Avšak aj bez obyčajnej kávy tuho robená káva s'adová s mliekom a cukrom chuť výborne, a býva k roz lekárov pre deti a nemocných vôbec odporúčaná. Ona spojuje dobrú chuť kávy s vlastnosťami pre zdravie tak veľmi významnými sladovej kávy: a v tomto záleží jej veľiká cena pre každého človeka kávu požívajúceho, a menovite pre všetky familie.

K dostaniu je ona všade, lenže ju nikdy n'kupujeme iba v pôvodných balikoch s podobizňou farára Kneippa akožto s ochrannou známku, s menom „Kathreiner“. Na toto treba zvlášte pozorovať, lebo napodob-

nenia, ktoré žiadnej ceny nemajú, odpredávajú sa ako Kathreinova káva v otvorených balíkoch. Takéto každý už vo vlastnom záujme ihneď odmrštíť má

ASTRACHAN, 26. okt.

Slavná Redakcia!

Prosím úctive o uverejnenie týchto mojich pár riadkov, ktoré vám tu v krátkosti sdeľujem.

Smutné je to veľmi a boľavé, keď náš Slováčik, ako ku pr. ja, musí svoju rodnú kolisku, ten kútik milý a drahý opustiť, a s tým spolu svojich drahých rodičov, manželku, dietky, bratov, sestry a vôbec všetko milé, a musí odísť ako ten slupý, hluchý a nemý do šireho sveta, a sám nevie kam, a jako a čo ho kde očakáva: šťastie a či nešťastie. A ide medzi cudzí a všelijaký národ, nezná reči, nemá kapitálu, a s holou dlanou musí preč predsa. A čo to vyženie človeka? Naši panáci! Tá pravda a tá rovnoprávnosť, čo má mať každý občian našej drahej vlasti. Lebo kto sa cití, a vie, a vidí, čo sa u nás robí, a tí krivonosí hevreji čo všetko prevádzajú: takému to duch nedopustí, aby v tom žil, keď nechce prísť do pokušenia; ale radšej sa vzdiali zo svojej drahej vlasti, a pustí sa širým svetom. Tak práve i mňa nespravodlivosť prinútila vzdialiť sa do cudzej zeme. Dňa 17. septembra odišiel som, a síce na Pešť, z Pešti cez Beskid do Poľskej, z Poľskej cez hranicu do Odessy. Tu som sa hneď s mojimi drahými priateľmi z mojej dediny sišiel, ktorí ma hneď veľmi vlúdne prijali a uctili. Bol som v Odesse dva dni. Z Odessy som šiel Čiernym morom 5 dní do Batumu, z Batumu cez Kavkaz 1 deň do Tiflisa. Tu ma práve tak dobre prijali priatelia, ako v Odesse. Zase 2 dni išiel som z Tiflisu železničnou dráhou až do Baku, i tu ma prijali priatelia, a bol som zase s jedným dňom hotový. Potom zase 3 dni som cestoval cez Kašpické more do Astrachanu, a tu som zase navštívil od nás jedného priateľa, a bol som u neho 4 dni. Odtiaľ ešte pôjdem do Asie do Sibíru, a sám ešte neviem, kde sa usidlím, abych mohol svoj kúsok chleba pre seba a mojich vyrobiť. Tak je to, že my Slováci z Horného Uhorska musíme sa po všetkých častiach sveta rozchádzať ako tie mravce, keď chceme, aby sme si potrebnú výživu vyhladali, lebo u nás na žiaden spôsob sa vyžiť nedá pre to nešťastné krivonosé plemä. Lebo prv mali svoju vlasť v Palestíne, dnes ju majú ale u nás, tu majú veľkú slobodu, a všetko, čo len oni chcú, to robia, a chudobný náš ľud zatým hynie až k zaplakaniu. Tedy, drahí rodáci, chráňte sa ich, a hľadte sa raz z tých ich pekelných drapov vyslobodiť, a nedávajte sa im viacej pod moc, ináče vás všetkých pohltajú.

A drahí rodáci, čo je tomuto príčinou? To, že sa

naši páni o nás nestarajú, nemáme žiadne poriadne školy, a ostávame bez všetkého vyvinutia ducha ako ten zver v tej hore. A žid čo je ten najchudobnejší, dá učiť svoje deti, čo len za kupcov, a má celkom ináč rozum otvorený ako my, a už môže s jeho rozumom čo-to začnúť. No a k tomu majú oni aj väčšie práva ako my. Prečo dostane Hevrej hneď krému? Náš jeden keď chce krému, musí pochodiť od čerta k diablovej a potom ešte je otázka, či ju dostane. Prečo nemá krivonosý v celej Ruskej krajine krému? Preto, lebo ich znajú, čo je to za semeno, a preto tu oni veľmi maľučké práva majú. Kdežto náš jeden, keď chce si tu nejaký obchod zaviesť, potrebuje ísť len na Ratúz a už môže čím chce handlovať, a nestojí ho to ani desiatu čiastku toho, čo u nás sa platiť musí.

Keď som si doma chcel malý skliepok otvoriť, koľko ma to stálo chodenia a peňazí; a že som jatku nemohol si pripojiť na svojom pozemku, to len liberálni páni a židia boli na príčine. Pán notár, hlavný nepriateľ môj, vzal od môjho otca len za jednu prosbu 20 zl., a tak to ide pri všetkom, a nikto sa neohlási, aby platiť za takéto veci len podľa tarify sa muselo. Tuná však to tak veru neide, s takými panákmi urobia tu hneď poriadok.

Prečo len tí Hevreji neuchodia od nás? Preto, lebo takej moci, ako u nás a v Poľskej, nikde nemajú, ale preto i tak bohatnú. U nás v Rovnom na pr. bol jeden Jajteles, jeho dedo prišiel do Rovného s batohom na chrbte, a to bol jeho sklep, jeho kuchyňa a náradie, jedným slovom všetko. Ponajprv prevzal krému, a pritom obchod s drobným tovarom. Jeho syn bol už bohatý, a vnuk to tak ďaleko priviedol, že mohol najmenej svojich 500.000 zl mať, a 2 synov dal vysoko učiť, dcéry ale samé veľkomožné. Keď tento istý videl, že s tým našim vycicaným ľudom nedajú sa ďalšie gšefty robiť, nuž predal celý majetok za ešte raz toľko, ako ho on kúpil, a odobral sa do Judapešti na dobre zaslúžený pokoj.

Tedy také pomery sú u nás, že Hevreji bohatnú a kresťanský ľud slabne a chudobnie, že niektorý nemá ani z večera na ráno, a porciu len nafahujú, a ty chudák len vyplácaj z tých skál, čo to neni hodno ani len na pašu, ba ani ten kameň sa k ničomu nehodí. U nás nehladia na to, aby takých leikov s porciou nafahovali a sedliakom a priemyselnikom uľahčovali, ale práve naopak. Nech mi len jeden človek preukáže, ktorý sedliak alebo priemyselník v Rovnom sbohatnul: a tomu darujem svoj život. A veru keď by tie peniaze, ktoré naši Rovňani z celého sveta už poposielali, na meď obrátil, všetky naše skaly by sa mohly tou meďou pokryť, a predsa z toľkých peňazí nemá žiaden z našich nič. Takto hľa hynie ľud náš na majetku a na rozume, a radšej pomaly vyvandrúva; obce pomaly prázdnejú, a krivonosí ostávajú malými kráľmi nad obcami, vozia sa na štvorkách, a dajú si ruky bozkávať. Tedy drahí kresťania, chráňte sa ich ako možno je vám najlepšie, pomáhajte si jeden druhému, a milujte

sa, ako to Pán Boh prikázal, a nežalujte, ak čo viete jeden na druhého pred tými krivonosými, lebo sa potom vedia čoho držať. Mal bych ešte mnoho čo písať, ale načo? Lebo u nás by fa ešte za pravdu zavreli, teda radšej drž jazyk za zubami a radšej to vyspi, bárs máš fažko na srdci.

Teda drahí kresťania, nech vás Boh osvieti darom ducha svätého, a dá všetko dobré čo vám je potrebné, aby sme ešte mohli zvíťaziť nad Hevrejmi; teda ďakujem aj mojim krajanom tu v Rusku za ich lásku, ktorí mi preukázali a vinšujem im všetko dobre, a tí čo ma prenasledovali pre tú jatku, nech každému milostivý Pán Boh odplatí.

S Bohom!

Ďuro Dzuríš,
ľudák z Rovného.

Poznámka redakcie. List tento nemohli sme uverejniť tak ako je písaný v jeho celom obsahu. Boli by sme snád urazili aj nevinných, lebo neviem, či sa pán dopisovateľ nemýli, keď v liste svojom aj vážnych mužov ľudákov ako svojich prenasledovníkov označuje.

Ináče sme podali všetko tak, ako písané bolo, a vrele odporúčame, aby každý ct. čitateľ dobre schoval si tento dopis, a nad tým, čo v ňom písané je o našich pomeroch, každodenne rozjímal.

Domáci lekár.

Prechládnutie.

Jako v prírode hadáme veľkú rozmanitosť stromov a iných rastlín dotyčne ich lepšieho lebo slabšieho vyvinutia alebo farvy ich kvetov, tak práve rozmanitý je stupeň zdravia a sily človeka. A jako rastlina bez dobrého koreňa biedno sa živí, až konečne vyhynie, tak práve zdravotný stav človeka nanajvyš závisí od základu dobrého, a tento základ je krv naša, ktorú každý od svojich rodičov dedičíme. Má-li voľakto od maličkosti svojej dobrý základ, dobrú, čistú, zdravú krv, má vtedy aj možnosť a výhľad na dobrý vyvin tela svojho, teda na údatnosť, s ktorou škodlivé vlivy na telo svoje lepšie znášať môže.

Zpomedzi škodlivých nášmu telu vlivov predné miesto má sludenosť, zima, nakoľko ona prirodnu teplotu tela premôcť môže. Tak sa totiž s tou našou telesou teplotou vec má, že človek zdravý či v zime či v lete jednako teplú krv v sebe má, (36,9 gradov R.) a všetky prírodné sily naše tak sú nám od Pána Boha sriadené, že túto teplotu v stálej jej a potrebnej miere udržiať sa usilujú. Jestli táto miera teploty tela pomýlená bude už či skrze zbytok, alebo nedostatok tepla, vtedy ihneď zle sa citíme, náhodou do fažkej nemoce upadneme.

Ako som spomenul, sama príroda naša usiluje sa vždy zadržať potrebné sebe teplo, a škodne, protivne vlivy premôcť (zimu).

Keď dvaja šuhaji sišli by sa v prostred rieky na jednej lávke, vtedy jeden lebo druhý alebo nazad ustúpil alebo prevýšený do vody vpadnúť musí. Takýto poriadok sa asi robí v človeku prechladnutom (tu berieme do ohľadu človeka nie nemocami shubeného ale úplne zdravého). Človek voľaktoý skrze ukonanie, skrze hlad alebo — skrze bárs čo iné soslabnutý vystavený je tuhej zime, studenému vetru, alebo aj zlému povetriu. Vlyv tejto studenosti telo takého človeka ihneď citiť bude, nadovšetko ale vtedy, keď premena teplého a studeného alebo čerstvého a zkazeného povetria rýchle sa stala. A tu hneď pripomeniem, že nie nátolko sama studenosť povetria, ako zkazenosť povetria je príčinou najviac prechladnutia. Nie vystáta tuhá zima, lež na túto zimu nasledujúce zkazené v izbách povetrie, bárs nie nad mieru teplé, je príčinou mnohých nemocí. Ktorá izba málokedy prevetrieva sa, do takej vždy nebezpečno je vstúpiť po dlhšom zdržovaní ha na vonkove.

Čo sa stáva, keď človek prechladne? Odpoveď je celkom prirodzená. Zima napáda vnútorňajúšu teplotu človeka, a chce ju prevýšiť — príroda sa ale bráni a so svojou silou chce zase zimu telesnou teplotou prevýšiť. Od toho závisí všetko, či zima alebo prírodné teplo krve zvíťazí. Ak zima, musíme my s prechladnutým telom poďľahnúť, ak ale prirodzené teplo vtedy obstojíme bez všetkých zlých následkov.

Následky prechladnutia majú pravda prevela mnoho stupňov. Prvé následky sú, že čiastky tela — od srdca, jakožto hlavného sídla krve najviac vzdialené — docela nám vystydnú, ba aj odziabnu, ako sa nejednomu príhodi, že prsty na nohách, rukách, potom uši, alebo nos skrze odziabnutie mu naskutku sdrevenejú.

Však ale toto nerozumieme pod týmto slovom prechládnutie. Keď súboj zimy s prírodnou teplotou sa s prevládou zimy končí, nastávajú prvé výjavy víťazstva zimy nad teplotou telesnou: a síce začne nám nos zapchávať, (nádech) začne ťžiť sa a štekliť nás hrdlo, začnú nielen prsty na nohách, lež aj celé nohy po kolená, alebo ešte vyše, ba aj chrbát, a prípadne celé telo vystýdať, a zima zahnila nám všetko prírodné teplo do vnútra prsú lebo čriev. V tomto páde ne- nie možno vyhnúť nemoci akej-takej a to preto, lebo výpar tela nášho cez dieročky kože na celom povrchu tela hatený je: všetko trčí vnútri a tento hatený výpar zapríčiní neporiadok v krvi a zlocif všeobecný, ako bolnie hlavy, zimnicu. Najlavnejší z následkov je, keď hatený výpar krv človeka s prírodnou silou svojou ako pot o deň, o dva mohútne vyženie, alebo ako zbytočnú vlahu cez nos a hrdlo v podobe nádchy a kašlu odstráni.

V takomto lavnejšom páde dá sa dobre pomáhať. Ak sme dostatočne silní, vtedy bez všetkých liekov pomôžeme si tak, že urobíme pri prajnom počasi poriadnu prechádzku na čerstvom povetri bystrým kro

kom tak, že sa voľačo aj upotíme. Prechádzka táto má trvať asi 1 lebo 1½ hodinu. Dobré však musíme na seba pozor dať, aby nie ťažko odiatí sme boli, menovite vrchnie telo a hrdlo nakoľko možno ľahkým rúchom zaodiato bolo, potom aby po rýchlej prechádzke pri návrate poslednú pol hodinu alebo aspoň štvrt hodiny kroky svoje sme si dobre miernili, aby tak zahriate telo pomaly zase vystýdalo. Tento spôsob sa môže radiť len m'adým alebo silným zdravým ľudom.

Je-li ale dakto slabší, vtedy ta ho len do postele. Ak ani nápadná horúčnosť nezjavuje sa, ani boľasť žiadna a pchanie, vtedy môžeme si úfať, že bez ťažkej nemoci obstojíme síce, ale preto treba nám bude pomáhať si na tento spôsob. Dobré teplý kúpeľ, tak teplý ako znesieme, vezmeme si pre nohy. Kúpeľ pripraví sa najlepšie z odvaru zo senného trusu, a k tomu pridaf môžeme 1—2 hrsti obyčajnej soly. Kúpeľ má trvať asi 25 minút. To urobíme večer o 2 hodiny neskôr, ako sme jedli. Hneď ale po kúpeli musíme vziať aj vnútornejšie lieky. A síce odvar lipového kvetu (flores Tiliae) lebo bezového kvetu (flores sambuci) lebo kvetu z volského chvosta (flores Verbasci) lebo kamilky (marunka, flor. matricariae Chamomillae) alebo môžeme tieto zeliny miešať dľa ľubosti, a je-li spojený väčší kašel s prechladnutím, vtedy pridáme voľačo aj z usušených listov žihľavy (kopriva, urtica urens). Z týchto zelin tedy alebo z ich miešaniny vezmeme za dobrú hrst, a dáme to povariť (vrieť) za 10 minút v pol litra vody. Toho odvaru polovic vypijeme večer, a síce pijeme ho dobre teplý, a druhú polovic sohriatu zase ráno na lačno užijeme. To opakovať možno za tri dni.

Edvard Sándorfi.

Hospodarstvo.

Dobré rady malým gazdom.

Nenie tomu veľkostatkárovi tak veľmi do života siala, jaču otázkou, zdá-liž 6, alebo 10 metr. centov zbožia dorobí na jutre svojto poľa. Kto ale len s niekoľko jutár pozemkom vládne, u toho je to až veľmi vážnou otázkou, aby čím viac mohol dorobiť na roli svojej, lebo jestli len o voľačo menej urodí sa mu, ako ku výžive navyhnutelne potrebné by mu bolo, vtedy budúcnosť takého malého gazdu sú: nútza, šparkassa, exekútor ba ešte aj hlad.

Aby tedy pozemok dostatočnú dobrú úrodu dával, k tomu potrebné je pozemok tento náležite pripraviť a zvlášte pohnojíť.

Pod pripravením rozumieme časté a hlboké oranie roli, alebo dľa potreby prekopávanie týchže. Pred sejbou potrebné je každou pôdu aspoň dvakrát, ba aj trikrát preorať, lebo kroz častejšiu oračku urobíme pozemok kyprým a tým aj úrodnejším, kynožime kroz to isté burinu a rozličné živočíhy.

Pri oračke úhora z roka na rok hlbšie musíme popúšťať pluh — pravda že toto len vtedy robíť môžeme, keď si aj zápraž na dobrom futre“ držíme. Lebo čo je hlboká oračka? S hlbokou oračkou povyvalujeme síce mrtvinu, ale táto mrtvina stane sa úrodnou zemou doista, nech len povetrie, dážď ju dobre prenikne.

Dalej hlavnou podmienkou dobrej úrody je: hnojenie rôl, asice hnojenie čím častejšie. Čím viac dobrých záživných látok dodáme kroz hnojenie zeme, tým istejšie môžeme úfať dobrú úrodu. Z pomedzi hnojov doista prednie miesto má hnoj maštálny, a preto základ rozumného hospodárstva odjakživa bol a aj tým bude: dorábanie dobrého hnoja. Každý roľník mal by najväčší pozor na to dať, aby šfavy hnojové nevyšly mu na márnosť, a preto s týmito by mal dať hnoj kedy-tedy polievaf.

Aj na to je treba pozor dať, aby vyvezený hnoj nestál dlhý čas v kopcoch, lebo zem síce pod kopcami bude bujná, za to ale hnoj sám je už od dažďov preriedený, slabší. I preto tvrdíme, že hnoj sa musí — jestli len možno — hneď porozhadzovať. Lebo keď by aj nezaoral sa, a keď by aj dážde ho vypraly, predsa šfava hnojová aj v tomto páde asi v jednakej miere uchádza sa celej roli, a nezostáva iba pre zem pod kopcami.

Sú ale role aj tak dobré, že časté hnojenie s dobrým hnojom nevydržia, a na takých rolach na pr. pšenica istotne zvali sa, polahne, ak sme pôdu predbezne silno pohnojili.

V takom páde málo hnoja maštálneho môžeme len upotrebiť, a tento máme miešať s takzvaným „kunštovným“ (umeleckým) hnojom. Kto takto robí, tomu zbožie nepolahne.

Konečne ku docieleniu dobrej úrody potrebné je dobré čisté semä. Ved vieme že na túto podmienku dobrej úrody naši gazdovia žiadnu váhu rekladá, a to je ohromná chyba. Práve zrno ku sejbe malo by byť bez všetkej špiny a úplne zdravé, ináče môžeme byť istí, že kadejaké zeliny prv vyvinú sa, nežli by sa siatina úplne vyvinúť mohla. a následkom toho povyfahujú tieto plané rastliny všetko to zo zeme, čo by ku dobrému vývinu nami zasiatej byliny potrebné bolo.

E. S.

ODKAZY REDAKCIE.

Všetkým pp. dopisovateľom: Ráďte písať iba na jednej strane papiera — druhá strana musí ostať prázdna. To nie pre redaktora, ale pre vsadzačov je

potrebné tak robíť. Na dve strany písané dopisy nemôžeme upotrebiť. — **Pravdomil v Cifferi.** Predsa nemáte pravdu. Že na vašom okolí ľud všade je za ľudovú stranu, to vám uverím, žeby ale tento ľud nemal vodcov ľudáckych, tam sa, bratku, mýlite. Práve u vás ho máte, ten položí aj život za ľudovnu stranu, a neďaleko tiež máte jedného — ktorých ja osobne dobre znám. No a keby ste aj vskutku nemali vodcov, veď ste neni malé deti, ani mizerní trochári: nech vo vás je statočnosť a ohnivá láska za práva kresťanstva a ľudu, vtedy sám Pán Boh a pr. P. Maria budú vašimi vodcami. — **G. J. v N.** Vyridili sme. — **G. L. v Dlhom Poli.** Prosím, nevyprávajte o starobe. Kto tak utešeno píše a komicky predstavuje vo svojich článkoch chyby prostého ľudu, ten musí mať ducha mladšieho, nežli sto iných vo veku mladších. Ste, pane môj, myslím aj sám povedomý toho že „Kresťan a jeho obecenstvo sú vam na veky povďačnosťou zaviazaní. — **Pešťbudin.** **Szt. F.** Milodar pre chudobných sv. Antona (1 zl.) ja neobdržal som. Budem sa dopytovať kam sa to podelo. — **Jozef Zsitnánzsky v Krakovanoch.** Odosielanie Kresťana dľa žiadosti dám vypraviť u vydavateľstva. — **Annp Klokner Prešporok.** To isté i vám sdelujem. — **J. D. v Breznej.** Takú modliacu knižku, ako vy si žiadate, ja nepoznám, a myslím že vôbec takej nikto vám nebude vstave obstaráť. Musíte sa uspokojiť s tou najlepšou nateraz a to je: Radlinského „Nábožné Výlevy“ u sp. sv. Vojtešského v Trnave, alebo „Jadro Nábož. Výlevov“ tamže. — **Štefan Kr. v Haraszi.** Vyplatené máte od r. 98-ho až do teraz. — **P. Julia K. v Nitre.** Prosím ja o ničom neviem, ani o článkoch, ani o žiadnych 60 kr. Račte mi celú záležitosť svoju dopodrobna ešte raz sdeliť. — **Jozef Václav, Füss.** Dopis váš musíme prepracovať, potom ho uverejníme, zatiaľ prosíme o trpezlivosť. Inokedy len na jednu stranu píšete. — **Anna K.** Nemôžem. Tu nemám času k tomu aby som sa s chorými zaoberal, a urobím-li jednu výnimku, budú si to aj iní žiadať. — **Ď. Dz. v Samare, v Rusku.** Za dopis srdečné vďaky. Nebojte sa, aj iným sa oči otvárajú, a títo sú verní našim zásadám. Ale priateľu dobrý, keď ešte budete písať, vyberajte slová: ja sa nemôžem dať zatvoriť vám k vôli, čo hneď akú pravdu máte. — **J. K. Holičan.** Srdečný pozdrav. Teším sa z toho, že aj Ty dávaš sa do práce a to krásnej zdarilej. Uverejníme ako bude možno. Ale musíš kratšie články písať a o anarchisme snáď nie, veď to našim netreba. — **Všetým mojim priateľom** za ich dobrepranie srdečná vďaka! Keď my neopustíme sa, aj sám Pán Boh bude nám na pomoci. Ja len pre dobro ľudu chcem sa tu trápiť, a vďačne chcem sa trápiť. Nezaslúžia? Nesúdme ich ešte, veď sú to ľudia storaz už oklamani. — **Básnika K.** prosím sdeliť nám svoju adresu.

Knižná polica.

Listy Adiny 167 strán. Cena 1 zl. Predplatitelia Našej Nádeje ho dostanú za 65 krajciarov v Tlačiarňi Sv. Gerharda v Budapešti (VIII. Práter u. 44.). — **Svätý Anton Paduanský.** 32 strán. Cena 10 kr. Dostať v Tlačiarňi sv. Gerharda v Budapešti — **Priprava ku sv. spovedi a sv. prijímaniu.** Toto asi 23 strán obsahujúce dielko stojí broš. 10 kr. Dostať ho v Tlačiarňi sv. Gerharda. Vrele ho odporúčame. — **Kresťanské devy.** Tento výborný sošit oslovenčil a vydal dr. Jozef Janda v Budapešti (Maria-Teréziátér 9.). 16 strán s obrázkom. Cena 3 kr. Veľmi vrele odporúčame, Druhé vydanie. — **Moje srdco také, a tvoje je aké.** Cena 4 kr. Vydala Tlačiareň Sv. Gerharda v Budapešti. — **Tót-Magyar Beszéd- és Értelemgyakorlatok** (vezérkönyv tanítók számára). Irta Medriczky Kornél. Cena 80 kr. Dostať u pôvodu v Lužnej (v Liptove), alebo v Tlačiarňi sv. Gerharda v Budapešti. Vrele odporúčame. — **Levná Illustrovaná knihovňa,** ročne 18 sväzkou (zl. 3.80) Potopa. Ev. Beauforth v Praze. Cena 24 kr. — **Kresťanský mládevec.** 32 strán s obrazom. Vydal dr. Jozef Janda. Veľmi vrele odporúčame. Cena 5 kr.

Budapeštianske obchodné zprávy.

1. **Zbožie.** Pšenica (zito) banátske 08.25—08.65. Od Tisy 08.20—08.60. — Od Pešti 08.00—08.35. — Zadunajské 08.35—08.45.
Raž 6.20—6.45.
Jačmeň na krmenie 5.85—6.00. — Do pálenice 6.85—6.00. — Na pivo 7.25—8.00.
Oves 5.00—5.25.
Kukurica 4.50—5.45.

2. Múka.

0	1	2	3	4	5	6	7
14.30	13.70	13.10	12.50	12.10	11.80	11.10	09.80
			7½	8			
			7.90	6.20			

Otruby fajnové 4.20, grobovité 4.30.

3. **Strovy.** Veľká biela fízula 7.00. — Malá 7.75
Hrach 11.00 00. Pšeno 04.75—5.00. Konopné semä 10.50—11.00.
4. **Semä na sejbu** Červená datelina 30—32 zl. Staré semä 00—00 zl. — Lucerna 36—40 zl. — Baltacim 00.—00.00. — Muhar 6—6.25 zl. Ladník 11.50—
5. **Hyd a vajca.** Kura 70 kr. — Sliepka 90 - 1.30. Kapún 1 zl. — Morka 0.00. — Krmená hus 4.50—5. Kačka 1.60 zl. — Krmená kačka 2.60. — Vajca 7—8 kusov 20 kr., 46—47 kusov 1 zl.
6. **Svine.** Prasce 1 pár 120—180 kilov 54—58 kr. Staré, 1 pár 320—380 kilov 55—57 kr.
7. **Telca.** Živé 34—36 kr. kilo. Sekané mäso 00—00 kilogram.
Masť a slanina. Sviňská v sudoch 49—50 zl. — Bielotabulová 60—64 zl. (v troch kusoch). — Udená slanina 46—47 zl.

Mestská lekárň k „ČIERNEMU ORLOVI“

Temešvár, vnútorné mesto, námestie
sv. Juraja.

Založená 1735. Telefon 395.

Adressa telegrammu :

Mestská lekárň, Temešvár.

Chýrečný aether proti lámke a lúpaniu

je najvýbornejším prostriedkom proti lámke, lúpaniu a iným rheumatickým chorobám, proti trhaniu, bolesti nervov, pichaniu, bolesti zubov atď. Účinok je istý a chytrý, obyčajne po 1-2 natrení. Nesčíselné vďačovníctvo to dokazujú. Cena fľaše 1 zl., cena fľaše na prábu 50 kr.

Vodka na prsá a na pľúca: Výťah z koliciera s vápnom fosforového kyslíku stal sa svetochýrnym následkom výborného výsledku, doposiaľ je neprekábatelným prostriedkom hojajúcim, uľavujúcim a so silnejúcim zvlášte pri kašli, somárskom hurute, pri zlých pľúcach pri pľucovom hurute, pri zachripnutí atď. Vďaka vďačovníctvu potvrdzuje istý výsledok tohto prostriedku. Cena jednej fľašky 1 zl. fľašky na prábu 50 kr.

Krv čistiace pilulky temešvárskej mestskej lekárne veľmi dobrú stolicu robia, ktorá chytrá a prajne účinkuje bez toho, že by prameňom krčov bola, alebo aj v tej najmenšej miere nebezpečná bola, a preto tie pilulky odporúčame zvlášte pri tvrdej stolici, pri žalúdkovom hurute, pri zimnici, keď človek nemá chuti po jedle, a pri všetkých chorobách tak žalúdka, jako i brucha. Jedna škatuľka 21 kr., šesť škatuliek 1 zl. 5 kr.

Tieto vypróbované a za výborné uznanie prostriedky dosiaľ jedine v temešvárskej mestskej lekární, a len vtedy sú opravdivé sú li obdarené obrannou známkou a podpisom. A preto varujeme sa falšovaných a napodobňovaných falšovaných vecí.

Posielame s doberkou, alebo predbežným poslaním summy (i s pričínením 16 krajciaro na balenie a poštové útraty). Objednané včas 5 zl. franco.

Katolícke kníhkupectvo.

Správa kat. umeleckého ústavu Sv. Gerharda otvorila

obchod katolíckych kníh.

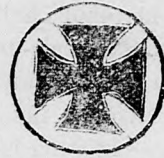
Tento katolícky obchod zamýšľa sústrediť tak uhorské, ako aj cudzozemské diela katolíckeho spisovateľstva, na sklade má maďarské, nemecké a slovenské modliace knižky a iné náboženské diela.

Umelecký ústav Sv. Gerharda má svoju tlačiareň a vlastné spisovateľstvo (Budapešť, VIII. Práter u. 44.).

Dvojnásobne elektromagnetický kríž a či hviezda

R. B. N. 86968

uzdravuje a rozveseľuje, za čo dobre stojíme, pri lámke, záduchu, bezsnivosti, hučá-

srdca, boleniu hlavy, epilepsii, závratu a iným chorobám nervov. I 20-ročné choroby boli už takým spôsobom odstránené.

niu ucha, ischli, zlom slychu, nervosite, nechuti po jedle, boleniu zubov, bľadosti, migréne, klopaniu

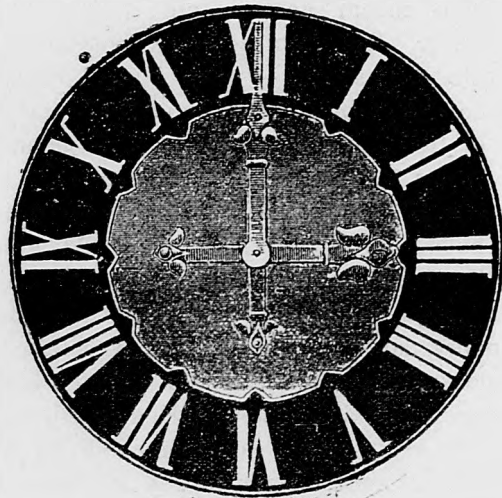
Celkom zvláštnym spôsobom upozorňujeme ctené obecnosť, že môj aparát nemá sa pomyliť s aparátom Voltu, ktorý na základe svojej neúžitocnosti nielen v Nemecku, ale i v Rakúsku je zakázaný, kdežto moja dvojnásobne magnetická hviezda a či kríž nr. 86967 na základe svojej vymeranej liečacej sily zvláštnym spôsobom sú odporúčané. Ten chorý človek, ktorý by týmto prostriedkom aspoň behom 45 dní nebol uzdravený, nazpät dostane svoje peniaze. Kde nič nemohlo pomôcť, prosím môj aparát upotrebiť.

Malý aparát stojí 2 zl., ktorý je len pre deti a pre veľmi slabé ženy.

Veľký aparát 3 zl. Pri ťažkých chorobách zastaraných aj 20 rokov sa má upotrebovať.

Len pre zastaralé choroby a influenzy. S doberkou alebo s vopredným poslaním peňazi rozposiela hlavná ústredná predávajúca miestnosť pre vlast a cudzozemsko

ALBERT MÜLLER,
Budapest, V., Kálmán-utca 19 M. sz.

Mám česť v známosť doniesť,

že vážové hodiny vlastnoručne shotovujem.

Látka kovová najlepšia, stroj výborný, najnovší, chod správny: následkom čoho ja za jejich trvácnosť čo najďalej dobre stáť a ručiť môžem. Hodiny tieto vážové aj pod nafaňovaním riadne idú, od vetra a prachu sú sklenou škrýňou chránené. Vnútrinachodí sa pokazovacia tabuľka, ktorá správny chod hodín kontroluje a ten istý čas dnu vo väži ukazuje, ako i z vonku hodinové ruky.

Moje hodiny bez všetkej fabričnej práce výlučne sám hotujem a na patričné miesto dovážam.

Krom nových vážových hodín aj akékoľvek naprávanie za ľavnú cenu a pri úplnej garancii podujímam.

V Baňskej-Bystrici, roku 1899.

Michael Stollmann, hodinár.

Kto má posielat peniaze

do Ameriky, nech pošle ich

Banke „Tatre“ do Turčianskeho Sv. Martina

a nech jej odpíše, komu ich má v Amerike vyplatit

Kto z Ameriky do Uhorska, nech ich pošle bankárom

P. V. Rovnianek a Spol.

v New-Yorku

25 Ave. A. cor. 2nd St.

v Pittsbu gu

603. Grant str.

Philadelphia

140 South Str.

a v Connellsville

58 Main St.

a nech odpíše, kto to má v Europe dostat.

Tak prevedie sa to rýchle, lacno a bezpečne!

Odpredaj

vybrakovaných štepov ovocných

Veľmi mnoho pekných 1—2—3 ročných takých prebraných štepov hruškových, jablonových, slivových, čerešňových, malinových, višňových a dulových orechov odpredám, ktoré pre vyklíčovanie tably sa očisťujú. Spomenuté stromky z ohľadu na to, že skrz klíčovanie držať ďalej nenôžu sa, za veľmi ľavú cenu a síce dľa jakosti kus za 2—5—7—10—15 krov odpredajú. a. Spokojne môžeme tvrdiť, že pri väčšom vysádzaní, v dobrej zemi, pri riadnom zasadnutí a rozumnej opatere, s týmito lacnými stromkami práve toľko docielime, ako s tými, ktoré za dvakrát-trikrát toľkú cenu predajú sa. O tomto nadovšetko bezpečný vývin koreňa stromkov svedčí. Inače aj tieto stromky všetky sú určité, a poznačené šľachty. Zásielkou na príjmu vďaka môžeme dať takéto lacné stromky. Cenník o víne, o viničnej, o ošoch, štepoch malinových, dulových, španielskych višniach, orechoch a všetkých iných šľachetného ovocia, a plánov, o há trojoch zahradníckych

Cenník a menoslov pošle:

majiteľ gruntovnej, viničnej- a stromkovej školy

Ladislav Unghváry v Czepléde.

Ferdinand Stuflesser,

sochár a staviteľ

in Sct. Ullrich - Gröden (Tirol.)

odporúča

soe y svä ých z dreva

Zvýška	100	120	140	150	160	170	180
Pozláténo	fl. 35.-	50.-	68.-	78.-	84.-	100.-	115.- fl.

Katalogy krížových ciest a oltárov zdarma.

Vyznačeno od Jeho svätosti pápeža Leva XIII. zlatým medailom.

Najnovšie som spravil 7 oltárov so sochami a kanclom pre karmelitov v Budapešti.

Papier makulatúrový

je k dostaniu u nás; metrický
cent stojí 6 zl. 50 kr.

slok.

Uhn.

Pravá „Franck'ova“ prísada ku káve

➡ **bez obrazu** ➡

je akosti ďaleko lepšej,
chuti príjemnejšej,
spotreby výdatnejšej

ako každý balík náhradkový
s „obrazom“. —

Kupujte preto vo vlastnom záujme len

pravú „**Franck'ovu**“ prísadu ku káve
„**bez obrazu**“

v drevených truhličkách alebo v balíkoch!

D. X 2618 Mh 9 II.

J. W. L.

Tlačou kníhtlačiarne „Sv. Gerharda“ v Budapešti, (Prater u 44.) 445.